

---

de ruzies en de conflicten, ‘polarisatie’ heette dat destijds, en ruzies en conflicten, affaires en incidenten leveren nu eenmaal spannende vertellingen op, althans zolang mensen zich voor die affaires blijven interesseren en nog weten waar ze over gaan. Bij Danneels zijn die affaires er ook, maar wat minder in aantal en heftigheid, en meer ingebed in de theologie van zijn dagen en de kerkelijke, politieke en maatschappelijke context. Bij Danneels is de wereld groter, vooral in het laatste decennium van zijn bestuur. De tendens tot centralisatie in de kerk en de theologische koers van de Romeinse instanties waren daar debet aan, of liever aan die theologie en die tendens hebben we de verruiming van Danneels’ horizon te danken. Zijn pleidooi voor een nieuw statuut van de bisschoppenconferenties liep op niets uit. De theologische ‘communio’-gedachte leidde niet tot resultaat en zijn opmars in de Europese Bisschoppenconferentie werd gestuit. Daarop verlegde hij rond 1993 zijn koers en verbreedde hij zijn veld van aandacht en actie: ‘Hij bleef een internationale topfiguur, maar voortaan op andere terreinen’ zeggen zijn biografen (p.328). Bij Danneels waren de geografische brandpunten Zagreb/ Serajewo, Moskou, Kinshasa, China, het Midden Oosten en Zuid-Soedan, voor Simonis waren het Noordwijkerhout, Rotterdam, het Malieveld in Den Haag en de Veemarkthallen in Den Bosch. Bij Simonis lezen we over binnenkerkelijke ruzies en krijgen we een inkijk in het Hollandse binnenhuis, met Danneels gaan we de wijde wereld in en gaat het over de interreligieuze dialoog. In Crijnens boek is er ruim aandacht voor *human interest*, in dat van de Zuiderburen is er vooral theologie, ideeëngeschiedenis en *Zeitgeschichte*.

Crijnen gaat nu en dan ook met Simonis in discussie, hij corrigeert hem of wijst hem op inconsistenties in zijn statements en in zijn optreden. Volgens de goede journalistieke mores past hij voortdurende hoor en wederhoor toe, zodat we niet alleen over de kardinaal veel te weten komen maar ook het nodige over zijn fans en vooral over zijn opponenten. Maar tenslotte overweegt bij de schrijver toch de waardering. Simonis opvattingen en uitspraken waren vaak omstreden, zijn persoon was dat uiteindelijk niet, echte vijanden zijn er in zijn leven nauwelijks te bekennen. Op de achterflap heet hij ‘een nationale dorpspastoor’ – een paradox en een contradictio in terminis – maar een waarvan de draagwijdte direct duidelijk is. Don Camillo lag bij de helft van zijn parochianen helemaal verkeerd, maar toen de bisschop hem tenslotte uit zijn dorp weghaalde en een keurige opvolger benoemde was bij Peppone en zijn aanhangers de wereld te klein: iedereen moest wel van hun reactionaire pastoor afblijven. Dat is geen gemakkelijk verhaal om te presenteren, maar Crijnen slaagt erin. Hij is de sterkste verteller, Schellekens en Mettepenningen winnen het als duiders